

Кочукова Н. І.

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рябініна І. М.

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

ФУНКЦІОНУВАННЯ НОВОТВОРІВ З ІНШОМОВНИМИ КОМПОНЕНТАМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті розглянуто лексичні одиниці з компонентами еко-, нано-, що виявлені в загальнономовних словниках і словниках інновацій, докладно схарактеризовано специфіку іншомовних словотворчих формантів у термінології сучасної української мови, з'ясовано їхню продуктивність, сучасні тенденції функціонування новотворів із досліджуваними складниками та їхнього правопису в різногалузевих наукових, науково-популярних текстах, публіцистичних матеріалах, рекламі.

Наголошено на міжнародному співробітництві вчених, стрімкому розвитку науки, глобалізаційних впливах, які спричиняють появу й активне функціонування в українській мові значної кількості похідних одиниць, що містять іншомовні компоненти. Тенденція до збільшення новотворів, які активно поповнюють лексичний склад української мови, є відображенням потреб науки й суспільства.

Загострення уваги до екологічних проблем активізує міжмовні контакти екологів та інших фахівців із питань охорони довкілля. Екологічні терміни, зокрема ті, що містять у своєму складі префіксоїд еко-, широко використовують у мові українських медіа, рекламній індустрії, суспільно-політичній галузі, економіці, особливо якщо йдеться про події, пов'язані з екологічними проблемами, природними катастрофами тощо. З'ясовано продуктивність компонента еко- поза межами системи термінотворення. Спостережено його активність під час творення нових префіксальних лексем у сфері послуг, туризму, фінансів.

Визначено, що в терміносистемах природничих наук, медицини, фармакології, косметології, електроніки, легкої промисловості поширилося функціонування дериватів зі словотворчим формантом нано-. Розглянуто чинники виникнення такої тенденції.

У досліджуваних українськомовних наукових, публіцистичних текстах різної тематики виявлено написання компонента нано- в структурі похідних одиниць разом і з дефісом. Водночас зацентовано увагу на тому, що все частіше у виданнях компонент нано- з наступним словом уживають разом, що відповідає нормам сучасної української літературної мови.

Ключові слова: іншомовний компонент, префіксоїд, термін, термінологічне словосполучення, неологізм, дериват.

Постановка проблеми. Інтенсивні міжмовні контакти, стрімкий розвиток науки, глобалізаційні впливи спричиняють появу й активне функціонування в українській мові значної кількості похідних одиниць, що містять іншомовні компоненти. Тенденція до збільшення новотворів, що активно поповнюють лексичний склад української мови, є відображенням потреб науки й суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Специфіку міжнародних компонентів у науковій термінології сучасної української мови ґрунтовно розглянула І. Кочан [3]. Лексику з окремими терміноелементами досліджували А. Москаленко [4]; Г. Півторак [6]; О. Сербенська [7]; М. Сташко [8]; Г. Чернецька [9]; В. Олексенко [5] тощо. Ста-

тус іншомовних словотворчих морфем, їхню взаємодію з питомими українськими словотворчими афіксами визначали К. Городенська [1], Н. Клименко [2], Є. Карпіловська [2].

Постановка завдання. Останнім часом в українській мові набувають продуктивності запозичені компоненти слів – словотворчі форманти, які виявляють активність у сучасній українській номінації, на зразок *мега-, нано-, еко-, євро-* тощо.

Мета статті – виявити лексичні одиниці з компонентами *еко-, нано-* в загальнономовних словниках і словниках нової лексики, дослідити особливості їхнього творення, сучасні тенденції функціонування, написання в наукових,

науково-популярних, публіцистичних текстах різної тематики.

Виклад основного матеріалу. Мовознавці неоднаково визначають статус досліджуваних формантів: одні з них надають їм статусу префіксоїда [5], інші ж кваліфікують їх як основу [2].

Загострення уваги до екологічних проблем, вплив європейського зеленого руху активізує міжмовні контакти екологів та інших фахівців з питань охорони довкілля. Екологічні терміни, зокрема ті, що містять у своєму складі компонент *еко-*, широко використовують у мові українських медіа, рекламній індустрії, суспільно-політичній галузі, економіці, особливо якщо йдеться про події, пов'язані з екологічними проблемами, природними катастрофами тощо. Нині спостерігаємо активність іншомовної морфеми під час творення неологізмів у сфері послуг, моди, торгівлі, туризму, фінансів, текстильній галузі: *екокрамниця, ековідпочинок, екошуба, екомода, екопідхід, екотканини, екохата, екопакет, екобанк*. Активізація вживання таких слів спричинена також популярністю серед споживачів екологічних товарів.

Словотворчий формант *еко-* означає «екологічно чистий», напр.: *ековата, еко-автомобіль, еко-дизайн*. Зафікс. МНЛ, ВТССУМ (3, с. 86). Він виявляє високу продуктивність у сучасній українській мові, тому загальновідомі терміни й інновації з цим складником, що стали активним ресурсом сучасної української номінації, заслуговують на поглиблене вивчення.

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» (К., 2005) зазначено такі слова з компонентом *еко-*: *екобезпека, екогенез, екокатастрофа, екоклімат, екосоціалізм, екосфера, екотип, екотон, екотоп тощо* (3, с. 339).

У словнику «Нові й актуалізовані слова та значення» подано такі нові терміни з компонентом *еко-*: *екогігієна (екологічна гігієна), екоінспектор (співробітник Державної екологічної інспекції): Згідно з результатами дослідження, проведеного Інститутом екогігієни і токсикології ім. Л. Медведя, сосиски у полімерній оболонці, які продаються в українських магазинах, на 45% складаються з емульсії* (6, с. 86); *Попередніми роками, сказавши «а», тобто оголошуючи через ЗМІ про початок акції збереження навколишнього довкілля екоінспектори, на жаль, здебільшого не могли сказати «б» – повідомити про її конкретні результати громадськості* (6, с. 86).

Деякі іменники зафіксовано в орфографічних, тлумачних словниках, зокрема в «Орфографічному словнику складних слів української мови»

С. Головащука (*екобіологія, екогенетичний, екозахист, екоклімат*) (4, с. 81).

В ідеографічному словнику нової лексики «Активні ресурси сучасної української номінації» (1) науковці описали формальні, змістові та функціональні властивості нових слів, їхню роль у сучасній мовній практиці, зокрема нових найменувань з компонентом *еко-*. У роботі виокремлено такі неолексеми, як *екомаркування, екознак (еко-знак), еко-трилер, екопоселення / еко-поселення, екоархітектура, екодизайн, екоінтер'єр, екохата, екодім, екобудівля, ековітальня, екопартаменти, екоресторан, еко-магазин, екоклуб, екотуризм, еко-магазин, еко-павільйон, екоресторан, екоферма, ековідпочинок* тощо.

Початкова морфема *еко-* нерідко сполучається з твірними основами, до складу яких входить ще який-небудь препозитивний іншомовний елемент: *екоагротуризм, ековегакрамничка, екоетноторба, екоенергосервіс*. Напр.: «З'явилося нове поняття **екоагротуризм** (або **агроекотуризм**), що передбачає відпочинок у селян, які вирощують сільськогосподарську продукцію із застосуванням екологічних методів» (17).

Автори словника «Лексико-словотвірні інновації (2015–2016)» виділяють наступні похідні одиниці з компонентом *еко-*: *ековалізка (екологічна валізка), еко-естафета, ековікторина, екопараці, екочоловічки, екорозмальовки, екоготель, екодук (віадук), екоестафета: Еко-естафета «То-Ся не посортує сміття правильно і швидко!, Майстерка «Веселі еко-чоловічки», «Ековікторина», «Екопараці» (фотопростір), «Екорозмальовки», презентація «Ековалізки» (з програми Львівського форуму видавців 2015 року); Дмитро пішов далі, викупив сусіднє подвір'я й облаштував там екоготель (СТБ: Вікна, 13.05.16); Сполученість фрагментованих територій може бути частково відновлена завдяки створенню екодуків та інших переходів для диких видів через автомагістралі, існуючі дороги та залізничні колії (ecologicalnetworks.eu, 09.05.15)* (5, с. 57). Наведені слова набули побутового вжитку, звідки й потрапили в українські засоби масової комунікації.

Чіткість семантики, вільне поєднання компонента *еко-* з конкретними й абстрактними іменниками різної структури сприяє зростанню продуктивності нових слів за межами системи термінотворення (*еколавка, екошуба, екорозмальовка*).

Щодо написання нових похідних одиниць, то мовна практика засобів масової інформації про-

довжує й далі презентувати слова з *еко-* окремо, з дефісом, напр.: *ЕКОвега лавка – натуральні продукти* (22); *Програма УКРГАЗБАНКУ «ЕКО-БУМ» – у ТОП-50 інновацій українського бізнесу. Ми створювали її, аби навчити український малий та середній бізнес бути екологічним, ефективним та водночас – максимально економічним* (14) *Sustainable fashion (стійка мода) – так називають напрям у fashion-індустрії, що захищає екологічність та етичність у виробництві одягу. Один з аспектів еко-моди – використання альтернативних матеріалів, виготовлення яких є безпечним для здоров'я планети* (23); *Для створення тканини з пляшок знімають кришечки та етикетки, сортують за кольором, потім пресують, подрібнюють і пропускають крізь паровий котел. У результаті виходить флекс-сировина для подальшого створення еко-поліестеру* (23). Якщо раніше відбувалося хитання в нормі через неусталеність правопису наведених лексем, то наразі фахівці унормували вживання таких новотворів: згідно з чинним правописом слова з першими регулярно вживаними іншомовними компонентами на голосний та приголосний потрібно писати разом.

Отже, семантична палітра досліджуваних дериватів з компонентом *еко-* досить широка, деякі з них виявляють особливу активність, здатність вступати в синонімічні відношення (*екологічний туризм – зелений, природничий туризм; екопакет – біопакет*), розмежовуватися за сферами різностильового вживання.

Словотворчий формант *нано-* виявляє високу продуктивність у сучасній українській мові. Загальновідомі терміни й інновації з цим складником стали активним ресурсом сучасної української номінації.

Компонент *нано-* належить до тих, які вживають лише на початку слова, тобто в препозиції. Він грецького походження (**nannos** – карлик, карликовий). «Це префікс, який у складі слова означає 10^{-9} (н), тобто одна мільярдна частина чогось» (3, с. 725) та в «складених словах позначає 'базовий рівень' або 'дуже маленький'» (7, с. 340). Елемент *нано-*, уведений до наукового обігу в 1960 році, здебільшого використовують у найменуваннях одиниць часу (*наносекунда*) або відстані (*нанометр*). Його вживають також у назві *нанотехнології* (12). Водночас не всі терміни, що починаються з *нано-*, стосуються нанотехнологій (наприклад, *наносекунда* 10^{-9} секунди, *наносупутник – супутник вагою менше 10 кг*).

Пожевляння наукових зв'язків зі світовою спільнотою в останні роки зумовило кількісне зростання неозапозичень з *нано-* в лексичному складі української мови. Напр.: *Основними тематичними напрямами конференції були: мікроскопія нанооб'єктів, наноконпозиції та наноматеріали, наноструктуровані поверхні, нанооптика та нанофотоніка, нанолазмоніка та підсилена коливальна спектроскопія, нанобіотехнології та нанохімії технології* (19). Якщо раніше деривати, які містили компонент *нано-*, були насамперед зі сфери техніки, кібернетики, космонавтики, то наразі їхнє функціонування поширилося в терміносистемах природничих наук, медицини, фармакології, косметології, електроніки, легкої промисловості. Такі тенденції пов'язані зі стрімким розвитком високих технологій, зі значними досягненнями науки в цих галузях. Використання нанотехнологій у легкій, текстильній та харчовій промисловості спричинило активне вживання термінів зі словотворчим формантом *нано-* у відповідних сферах: *Формування нанорозмірних частинок срібла в нетканих полотнах для ранових покриттів на базі шовкових волокон* (Н. Супрун, С. Бричка) (10).

«Словник іншомовних слів» (К., 2000) містить лише одне слово з аналізованим елементом – *нанорельєф (найменші форми рельєфу земної поверхні (кротовини, борозни тощо))* (8, с. 663).

Так, у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» (К., 2005) подано такі слова з компонентом *нано-*: *наноампер, нановат, наногенрі, нанодіагностика, нанокулон, нанометр, наноом, нанорельєф, нанорельєфний, наносекунда, наносекундний, нанотесла, нанофарад* (3, с. 725).

В «Англо-українському тлумачному словнику з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування» (К., 2005) простежуємо такі лексеми з цим складником: *наноконп'ютер, наномашина, нанометр, наноробот, наносекунда, нанотехнологія, нанотрубка* (7, с. 340). А в «Большом русско-украинском политехническом словаре» (К., 2002) – шість слів: *наноамперметр, нановольтметр, нанокристал, нанорельєф, наносекунда* (2, с. 299). Такі похідні одиниці мають виразно термінологічний характер.

Потребу фіксації лексикографічного «зрізу» певного мовного періоду відтворюють авторитетні праці. Так, у словнику «Нові й актуалізовані слова та значення» подано новий термін зі словотворчим формантом *нано-* – *'наномедицина' (медичні дослідження та лікування на молекулярному рівні)* (6, с. 142). Суттєво збільшилася

частотність використання та входження до терміносистеми зазначеної галузі науки нових та актуалізованих термінів з *нано-* (*наночастинки, нанокапсули, наноінструменти, наноманіпулятори, нанометр, наносенсори, нанозонди, нанотрубка*). Напр.: **Наномедицина** – наука, що швидко розвивається; її основною метою є розробка і впровадження нанотехнологій в клінічну медицину (В. Цимбалюк, І. Чекман, К. Кремець) (18); **Біокерамічний наноконкомпозит «Синтекость»**, розроблений українськими вченими, можна використовувати для закриття дефектів кісток під час нейрохірургічних втручань (В. Цимбалюк, І. Чекман, К. Кремець) (19). Словотворча морфема *нано-* проявляє активність у творенні неолексем, що покликані адекватно відбивати нові грані наукового пошуку.

Досліджуваний матеріал свідчить про те, що деривати з компонентом *нано-* часто входять до складу термінологічних сполук: **наноструктуровані матеріали, поверхні з нанорельєфу, мембрани з наноотворами, нанотехнологічні сенсори та аналізатори**.

У неологічному словнику «Лексико-словотвірні інновації (2015 – 2016)» автори зафіксували такі неолексеми, як *нанокінь, наноремонт*. *Нанокінь* (кінь Новітній, вдосконалений кінь). В Сибіру новий вид транспорту – *наноконі* (Канал 24: Весті Кремля, 04.11.16). *Наноремонт* ← *ремонт* (іронічно про недолугий ремонт. Для такого наноремонту потрібні два фахівці... (Канал 24: Весті Кремля, 29.06.16)) (5, с. 115). Такі неологізми служать для іронічно гострої характеристики явищ, предметів із виразно негативними конотаціями, напр.: **Наноремонт** – асфальт укладали у величезні калюжі (13); **Наноконтейнер для ліків як троянський нанокінь** (9). У ролі твірних виступають питомі основи, що свідчить про адаптацію досліджуваного словотворчого засобу до української мови.

Значну кількість лексичних інновацій утворено за допомогою іншомовних препозитивних морфем. Адаптувавшись до національної системи словотвору, запозичений компонент *нано-* породив чимало термінів-новотворів на ґрунті переважно іншомовних основ і власне українських: *нанополіестер, нанофотоніка, наноплазмоніка, наноенергетика, нанокосметика, наноагрівач, наноструктура, нанооптика, наноінженери*.

Таким лексемам властиве поєднання трьох, чотирьох і більше іншомовних компонентів зі стандартно повторюваними значеннями, які нанизуються без змін у препозиції, причому ком-

понент *нано-* займає першу препозицію щодо твірного: *наногетероструктура, нанобіотехнології, нанохімтехнології, наногенотоксикологія*. Напр.: (*Фотоелектрохімічні властивості наногетероструктур діоксиду титану з низькорозмірними частинками селеніду кадмію* (О. Раєвська, В. Алонцева, А. Козицький) (10); **Наногенотоксикологія: вплив наночастинок на клітину** (С. Чекман, М. Говоруха, А. Дорошенко) (20).

У наукових, науково-популярних, публіцистичних текстах трапляються неологізми з компонентом *нано-*, приєднуваним до етимона, форма якого запозичена з мови-джерела: *нанотвінінг, нанокластер*. Напр.: *Про важливість партнерства у реалізації проекту «Нанотвінінг» і необхідність вільного обміну ідеями та думками щодо розвитку нанонауки йшлося у виступі професора Жанмаріо Мартра (Туринський університет, Італія) (11); Спрей назальний з нанокластерами срібла і D-пантенолом від ЛІКМОре – відмінний метод для профілактики простудних захворювань (25)*. У науковій мові нерідко спостерігаємо функціонування відіменникових прикметників, напр.: **Нанокластерна модифікація камфорної плівки (матриці)** (В. Ковальчук) (10).

Сьогодні відомі новотвори з компонентом *нано-* та другою питомою частиною: *наносвіт, нановиробництво, нанопідхід, наноремонт, наносуспільство, нанокінь, наноринок*, що свідчить про адаптацію цього словотворчого засобу до української мови. Напр.: *Районний ринок (мезоринок), виходячи з розмірів території, буде ділитися на такі внутрішньорегіональні ринки: ...наноринок – комерційні зв'язки купівлі-продажу на точне місце або точки дії (15)*.

Безпідставно журналісти у своїх матеріалах уживають неолексеми із компонентом *нано-* з дефісом й окремо (*нано-структури, нанокапсули, нано-пристрої, нано-фарба*), напр.: *Чеські науковці винайшли нано-фарбу – вона самостійно очищує себе...* (16). Такі одиниці в українській мові не є юкстапозитами, утвореними з двох самостійних іменників без сполучного голосного. Саме правопис компонента *нано-* з наступним словом разом відповідає нормам сучасної української літературної мови.

В українських медіа журналісти по-різному уживають новотвори з *нано-*: великими літерами, кирилицею, латиницею: *наноeкономіка, нанонаука, нанооб'єкт, NANO Antivirus, NANO COLLAGEN – серія косметики*. Напр.: *Попередні НАНО конференції проводились в Україні впродовж 2012-2020 років спільно із Міжнародними*

літніми школами «Нанотехнології та наноматеріали: від фундаментальних досліджень до інновацій» (21); NANO – це асиметричні ванни, призначені для невеликих ванних кімнат (24).

Те, що словотворчий формант *нано-* вживають і як самостійне слово, називаючи ним міжнародні заходи, присвячені нанотехнологіям, дає підстави твердити про його кореневий статус, напр.: *NANO-2014, НАНО – 2021* тощо.

Найбільшою неологічністю в українській мові відзначаються іменники з *нано-*, бо саме вони виконують функцію називання предметів і понять дійсності.

Дедалі частіше в мові українських медіа трапляються як уже відомі слова з компонентом

нано-, так і новотвори, напр.: *Новітня розробка в області нагріву рідини – нано-нагрівач трубчастий, який забезпечує швидкий і економічний нагрів рідин* (26).

Висновки і пропозиції. Отже, останнім часом в українській мові набувають продуктивності іншомовні компоненти *еко-*, *нано-*, які гармонійно поєднуються як з чужомовними твірними основами, так і з питомими. Сучасною тенденцією є збільшення інноваційних одиниць за межами термінологічних систем і активне входження їх до загального вжитку, звідки вони потрапляють до українських медіа. Вивчення особливостей різностильового функціонування, семантики неолексем є доцільним у майбутніх наукових розвідках.

Список літератури:

1. Городенська К. Г. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? *Українська мова*. 2013. № 2. С. 3–11.
2. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: [монографія]. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
3. Кочан І. М. Українська наукова лексика: міжнародні компоненти в термінології: навч. посіб. К.: Знання, 2013. 294 с.
4. Москаленко А. А. Неологізми з першим компонентом *супер-*, *ультра-*, *гіпер-*, *мікро-*, *міні-* в українській та російській мовах. *Укр. мова і л-ра в шк.* 1975. № 7. С. 37–42.
5. Олексенко В. Інноваційні іменникові утворення з префіксоїдами квантитативно-оцінної семантики. *Граматичні студії*. 2016. Випуск 2. С. 100–109.
6. Півторак Г. П. Іншомовна лексика з компонентом *-філ* в українській мові. *Укр. мова та л-ра в шк.* 1978. № 7. С. 89–91.
7. Сербенська О. А. Слова на *фото-*, їх утворення і тенденції розвитку в сучасній українській та російській мовах. *Журналістика: преса, радіо, телебачення*. 1981. № 10. С. 100–108.
8. Сташко М. Семантичні особливості слів з терміноелементом *бібліо-*. *Проблеми української термінології*. Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка». 2000. № 402. С. 311–314.
9. Чернецька Г. В. Слова з компонентом *мікро-*, *міні-*, *макро-*, *мульти-* в сучасній українській мові. *Укр. мовознавство*. 1980. № 8. С. 45–49.

Список джерел:

1. Активні ресурси сучасної української номінації: Ідеографічний словник нової лексики / Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко, В. І. Критська, Т. К. Пуздирева, Ю. В. Романюк; Відп. ред. Є. А. Карпіловська. К.: ТОВ «КММ», 2013. 416 с.
2. Большой русско-украинский политехнический словарь – около 160000 слов и словосочетаний / под ред. А. С. Благовещенского. К.: Чумацький Шлях, 2002. 749 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
4. Головащук С. І. Орфографічний словник складних слів української мови. К.: Науково-виробниче підприємство «Видавництво «Наукова думка» НАН України, 2008. 287 с.
5. Нелюба А., Редько Є. Лексико-словотвірні інновації (2015–2016). Словник / заг. редакція А. Нелюби. Х.: Харківське історико-філологічне товариство, 2017. 204 с.
6. Нові й актуалізовані слова та значення: словникові матеріали (2002–2010) / кер. проекту і відп. ред. О. М. Тищенко, авт. колектив: В. О. Балог, Н. Є. Лозова та ін. Інститут української мови НАН України. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 280 с.
7. Пройдаков Е. М., Теплицький Л. А. Англо-український тлумачний словник з обчислювальної техніки, Інтернету і програмування. Вид. 1. К.: Видавничий дім «СофтПрес», 2005. 552 с.
8. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінологічних словосполучень / уклад. Л. О. Пустовіт та ін. К.: Довіра, 2000. 1018 с.

Джерела ілюстративного матеріалу:

9. Богорош О., Воронов С., Котовський В. Нано- та біоматеріали з унікальними властивостями. Навч. посібник до курсу лекцій. К., 2016. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/21521/1/чaсть3.pdf> (дата звернення: 29.01.22).
10. Державна науково-технічна бібліотека України (ДНТБ). URL: http://gntb.gov.ua/files/vv/panot16_3.pdf (дата звернення: 17.01.22).
11. Інноваційна Україна. URL: <http://innov.org.ua/news/podii/vystavky-konferentsii/2592-vidbulasia-konferentsiia-nanotekhnolohii-ta-nanomaterialy-nano-2014> (дата звернення: 10.02.22).
12. Нано-. *Вікіпедія*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 02.01.22).
13. Наноремонт – асфальт уклали у величезні калюжі. *Gazeta.ua*. URL: <https://gazeta.ua/articles/life/nanoremont-asfalt-ukladali-u-velichezni-kalyuzhi/834960> (дата звернення: 09.02.22).
14. Офіційний сайт АБ «Укргазбанк». URL: <https://www.facebook.com/Ukrasbank/posts/2687723047923707/> (дата звернення: 15.01.22).
15. Регіональний ринок – це що таке? *Agromassiday.com 2022*. URL: <https://ukr.agromassidayu.com/regionalnij-rinok-eto-chto-takoe-formirovanie-upravlenie-analiz-problemi-regionalnih-rinkov-news-300779> (дата звернення: 13.01.22).
16. Радіо Свобода Україна. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Ba32kkPA4TQ> (дата звернення: 06.02.22).
17. Розвиток сільського зеленого туризму. *Офіційний сайт Департаменту агропромислового розвитку Харківської обласної державної адміністрації*. URL: <http://agrodep.kh.gov.ua/silskiy-zeleniy-turizm/rosvitok-silskogo-zelenogo-turizmu> (дата звернення: 02.01.22).
18. Цимбалюк В., Чекман І., Кремець К. Перспективи використання нанотехнологій в нейрохірургії. *Офіційний сайт Наукової бібліотеки Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова*. URL: <http://lib.onu.edu.ua/ukrayinska-nanomeditsina/> (дата звернення: 17.01.22).
19. Цимбалюк В., Чекман І., Кремець К. Перспективи використання нанотехнологій в нейрохірургії. *Офіційний сайт Наукової бібліотеки Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова*. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/perspektivy-primeneniya-nanotekhnologiy-v-neirohirurgii> (дата звернення: 17.01.22).
20. Чекман С., Говоруха М., Дорошенко А. Наногенотоксикологія: вплив наночастинок на клітину. *Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського*. URL: https://http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=UMCh_2011_1_11 (дата звернення: 06.02.22).
21. 9-та Міжнародна конференція «Нанотехнології та наноматеріали» НАНО – 2021. *Офіційний сайт Інституту фізики Національної академії наук України*. URL: <http://www.iop.kiev.ua/ua/9-ta-mzhnarodna-konferenciya-nanotekhnolog-ta-nanomateriali-nano-2021/> дата звернення: 08.02.22).
22. 6262.com.ua Сайт міста Слов'янська. URL: <https://www.6262.com.ua/catalog/index/1382739/ekovegalavka-natural-ni-produkti> (дата звернення: 13.01.22).
23. Burdastyle.ua. Вебсайт. URL: <https://burdastyle.ua/encyclopedia/gid-po-stylyu/trend/alternatyvnikanyny-z-yakyh-materialiv-shyuyut-eko-odyag> (дата звернення: 13.01.22).
24. Cersanit. Вебсайт. URL: <https://www.cersanit.com/ua-ua/santehnika-ta-meblidla-vannih-kimnat/nano,100.html> (дата звернення: 22.01.22).
25. Fitomarket. *Вебсайт*. URL: <https://fitomarket.com.ua/ua/sprej-nazalnij-vspomogatelnij-s-nanoklasterami-serebra-i-d-pantenolom-likmore-50> (дата звернення: 26.01.22).
26. TEN 24. URL: <https://ten24.com.ua/ua/catalog/nano-nagrevateli/nano-trubchatyy-nagrevatel/> дата звернення: 09.02.22).

Kochukova N. I., Riabinina I. M. FUNCTIONING OF NEOLOGISMS WITH FOREIGN LANGUAGE COMPONENTS IN MODERN UKRAINIAN LANGUAGE

In the article the authors analyze the lexical units with components eco- and nano- found in common dictionaries and dictionaries of innovations, describe in detail the specifics of foreign word-forming formants in the terminology of modern Ukrainian language, clarify their productivity, the features of active functioning of neologisms with studied composition and their spelling in printed and electronic diversified scientific and popular science texts, and journalistic materials.

It is stressed the intensive interlingual contacts, the rapid development of science, globalizational influences, which cause the emergence and active functioning of the significant number of derived units containing foreign-

language components in the Ukrainian language. The trend towards an increase in neologisms, which actively replenishing the Ukrainian vocabulary, is a reflection of the needs of science and society.

*The exacerbation of attention to environmental issues intensifies interlingual contacts between environmentalists and other environmental experts. Ecological terms, in particular those containing the prefix *eco-*, are widely used in the language of the Ukrainian media, advertising industry, socio-political sphere, economy, especially when referring to events related to environmental problems, natural disasters, etc. The productivity of the component *eco-* outside the term-formation system is clarified. Its activity was observed during the creation of new prefixal items in the field of service, tourism, and finance.*

*It has been determined that in the terminological systems of natural sciences, medicine, pharmacology, cosmetology, electronics and consumer goods industry the functioning of derivatives with the derivational formant *nano-* has spread. The factors of such trend are considered.*

*In the studied Ukrainian-language scientific and journalistic texts, both printed and electronic, the writing of the component *nano-* was revealed to be fused together and to be with a hyphen in the structure of derived units. At the same time, attention is focused on the fact that in many publications the component *nano-* with the next word is used together, which corresponds to the norms of modern Ukrainian literary language.*

Key words: *foreign-language component, prefixoid, term, terminological phrase, neologism, derivative.*